

ci výmer, podľa ktorého v priebehu 24 hodín sa mal vysťahovať z obsadeného územia na územie Slovenska. Dovolili mu vziať len nábytok s podmienkou, že zaplatí 115 pengő (805 Kč) ako daň. Iné veci musel nechať na mieste. Pri zisťovaní jeho osobných dát sa zmienil aj o tom, že jeho manželka je príslušná do obce Žalobín, okres Vranov. Tento slovenský názov obce veľmi rozčuloval vyšetrujúcich četníkov, ktorí menovaného upozornili, aby pri pomenovaní obcí používal maďarské názvy, lebo v opačnom prípade uvidí následky. O nejakom týraní alebo zvlášť prenasledovaní našich príslušníkov nevie nič udať.

Nečitateľný podpis, v. r.
Okresný náčelník.

SNA, KÚ, kr. 256, f. 71527/38 prez., č. 1786/38

¹ Pozri dok. č. 2

198

9. január 1939, Bratislava.

Prezídium krajského úradu podáva správu všetkým prezídiám ministerstiev Slovenskej krajiny, predsedovi vlády a šéfovi úradu propagandy o politických a sociálnych pomeroch v meste Lučenec po okupácii maďarským vojskom.

Krajské žandárske veliteľstvo 19. 12. 1939 podáva túto správu:

Dňa 11. 12. 1938 bol z Lučenca vykázaný 17-ročný Koloman G., ktorý sa tam učil za zámočníka. Prišiel bývať k svojim rodičom do Veľkého Krtiša, okres Modrý Kameň.

Na četnickej stanici Modrý Kameň oznámil tieto poznatky o pomeroch v Lučenci po obsadení maďarským vojskom:

S maďarským vojskom prišiel do Lučenca aj oddiel teroristov „szabadscspatok“. Sú oblečení vo vojenskej rovnošate bez výložiek s páskou na rukáve. Proti židom teroristi postupujú bezohľadne. Raz niekoľkí prišli v Lučenci do obchodu B., vybrali si päť kožených pánskych kabátov a keď z obchodu odchádzali, jeden z nich namieril pištoľ na majiteľa obchodu s otázkou, či kabáty zaplatili. Ten zo strachu hovoril, že áno. Proti násilnostiam teroristov u štátnej polície v Lučenci niet ochrany. Jeden z teroristov tiež hovoril, že sa zúčastnil bojov na Podkarpatskej Rusi. Tam teroristi mali strach z čs. tankov.

Maďarské vojsko má zakázané navštevovať židovské krčmy. Keď napriek tomu žid predá vojakovi nápoj, vojak nemusí zato zaplatiť.

Spolu s vojskom prišlo do Lučenca asi 15 četníkov a 50 – 60 strážnikov. Komunizmus je v Lučenci prísne potieraný. Popri iných komunistoch tiež bol zatknutý a uväznený MUDr. S. Väčšina bývalých komunistov sa však teraz hlási k maďarskej národnej strane.

Na verejnosti je zakázané hovoriť slovensky. Kto toto nariadenie poruší, je podozrievaný z vyzvedačstva. V školách sa vyučuje len maďarsky.

Česi a Slováci sú z Lučenca vypovedaní.

V meste je nedostatok textílií. Všetky obchody s látkami a odevom sú vypredané, pričom

ceny značne stúpli. Baťova predajňa obuvi (teraz pod firmou Czikta) pri každej došlej zásielke tovaru je preplnená kupujúcimi, takže policajná hliadka tam musí vždy udržiavať poriadok.

Za kubický meter palivového dreva sa platí 150 Kč, 1 kg cukru 9 – 12 Kč a pečivo je o 40 – 50 % drahšie.

V biografoch sú premietané propagačné heslá: „Len ďalej, ďalej k získaniu celého Slovenska, ktoré po tisícročnom panstve právom patrí Maďarsku.“

Nečitateľný podpis, v. r.
Krajinský prezident, v. z.

SNA, MPs, kr. 4, č. 46.

¹ Pozri dok. č. 2

199

12. január 1939, Zlaté Moravce.

Zápisnica napísaná na okresnom úrade s Filipom Š., predtým správcom hospodárstva na cirkevnom veľkostatku v obci Bajč, ktorý vypovedal o vykonštruovanom obvinení maďarských žandárov proti nemu a proti Dr. P a T., na základe ktorého boli všetci vyhostení z územia maďarského štátu.

Príloha: Rozhodnutie hlavného slúžneho okresu Hurbanovo o vyhostení Filipa Š.

Zápisnica

Bez predvolania sa dostavil menovaný a udáva:

Dňa 30. 11. 1938 dostavili sa do nášho majera dvaja maďarskí žandári asi o 6. hodine ráno a vyzvali ma, aby som s nimi išiel do Udvardu (*Dvory nad Žitavou*). Odtiaľto spolu s miestnym lekárom Dr. P. ma odviezli do Komárna do väznice krajského súdu. Počas vyšetrovania až do 16. 12. 1938 som bol väznený v samoväzbe. Pri vyšetrovaní ako i pri súdnom pojednávaní obviňovali ma, že ako člen Slovenskej ligy¹ som hrubo zachádzal s maďarskými bielešmi a robotníkmi a vraj pri príchode maďarského vojska 6. 11. 1938 som sa vyslovil, prečo sem prišli títo otrhaní Maďari. Raz v noci počas vyšetrovacej väzby ma odviezli do „sajtó“ (*tlačové oddelenie?*), na policajný úrad, kde ma detektívi oblečení do civilu zbili, vyfackovali, lebo som tvrdil, že inkriminovaný výrok som nepovedal. Dňa 16. 12. 1938 bol vynesený rozsudok, ktorým som bol odsúdený na 4 týždne väzenia s odôvodnením, že som hanobil maďarský národ. V rozsudku bolo vyrieknuté, že po odpykaní trestu budem vyhostený. Poznámam, že vyšetrovanie prevádzali vojenské orgány a tiež rozsudok vyriekol vojenský divízy súd.

Od 16. 12. 1938 som už nebol väznený v cele pre jednotlivcov, ale boli sme spolu uväznení štyria. Tam so mnou boli:

1. Dr. P., lekár z Dvorov nad Žitavou, ktorý bol odsúdený na tri mesiace vraj preto, že pri niektorých voľbách v čase republiky bol členom agrárnej strany a vraj použil výraz „Horthy betyárok“ (*Horthyho betári*).

2. Statkár V. zo Svätého Petra, ktorý bol tiež odsúdený na tri mesiace vraj preto, že